Centria päätösten portailla

Kausi 3 Jakso 2 tekstivastine

(Tapio Huttula:)
Centria päätösten portailla -podcastin matka kohti vaaleja jatkuu. Tässä jaksossa kuulemme, mitä tradenomit miettivät tulevasta. Vieraamme löytyy nimittäin Itä-Pasilasta. Hän on tradenomien, eli tradenomiliiton puheenjohtaja Jaakko Hyvönen. Itä-Pasila onkin oransseille kengille varsin tuttua seutua, sillä näillä huudeilla vastaavissa järjestötöissä tuli vietettyä kuutisen vuotta. Jaakko Hyvönen on 39-vuotias turkulainen. Tradenomien hallituksen puheenjohtajana hän on toiminut vuodesta 2020. Tradenomien puheenjohtajuus on luottamustoimi eli puheenjohtaja tulee kentältä ja edustaa suoraan jäsenistöä. Järjestötoiminta on Jaakolan verissä. Hän on toiminut jo viidentoista vuoden ajan eri vaikuttamisrooleissa aina opiskeluajoista lähtien. Tradenomiksi hän valmistui vuonna 2015 Turun ammattikorkeakoulusta ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon hän suoritti vuonna 2024 samasta oppilaitoksesta. Nyt onkin mielenkiintoista kuulla, miten Jaakko valmistautuu vaalikevääseen ja mitä teemoja Tradenomit nostavat esille niin vaalikeskusteluun kuin itse tulevaan hallitusohjelmaan.

(Tapio Huttula:)
Tervetuloa Jaakko Hyvönen tähän Centria päätösten portailla -podcastiin.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, kiitoksia ja mukavaa, kun sain kutsun Tapio tänne.

(Tapio Huttula:)
Ilman muuta. Ja tämän kauden teemahan on kohti vaaleja, eli vaaleista puhutaan ja siihen liittyvistä jutuista, mutta sä oot täällä tradenomiliitossa puheenjohtajana, niin avaatko kuulijoille hiukan sitä, että mikä on se puheenjohtajan tehtävä ja rooli?

(Jaakko Hyvönen:)
No meillä on tradenomeissa tai tradenomiliitto, me käytämme molempia nimiä, niin meillä on puheenjohtajan rooli, niin virallisesti puheenjohtaja on luottamustoimi, eli se kiteytetään sitten palkkatöiden ohella, mutta meillä puheenjohtaja on aina ollut semmoinen liiton kasvot samalla ja hoitaa sitten sidosryhmäyhteistyötä ja edunvalvontaa. Myöskin samalla meillä on se toiminnanjohtaja, joka hoitaa päivittäisen arjen, että miten toimisto pyörii, mutta toi puheenjohtajan rooli on hyvin näkyvä, että en istu vain kabineteissa, vaan ihan tapaamme aktiiveja, jäseniä ja sidosryhmiä ja niin edelleen. Tietysti vähän niin kuin oman elämän puitteissa, mutta se tämmöinen niin sanotusti osa-aikatyö. Voisin sanoa. Puheenjohtaja johtaa tosiaan hallitusta, joka pyörittää sitten niin sanotusti meidän päättäjien arkea. Sitten meillä on erikseen löytyy valtuusto, joka piirtää isot linjat, eli hyväksyy budjetit, strategiat, toimintasuunnitelmat ja sitten hallituksen tehtävä on, että seurataan, että toimisto toteuttaa sen mukaan, mitä ollaan sovittu. Ja toiminnanjohtaja esihenkilönä, ja meillä on hyvin tiivis yhteistyö sitä kautta, että ollaan melkein päivittäin yhteyksissä. Tämä on tämmöinen vapaaehtoinen, mutta hyvin aktiivinen rooli.

(Tapio Huttula:)
Juuri näin. No minkälaiset teidän tulevaisuuden näkymät on, ja tämä yleinen tilanne?

(Jaakko Hyvönen:)
No toki tuossa niin kuin organisaatiolla menee hyvin, että siinä ei mitään, että kyllähän tässä nyt sanotaan, koko ajan käydään keskustelua, että mikä on AY-liikkeen ja työmarkkinatoiminnan tulevaisuus. Ja mä näkisin, että me ollaan kuitenkin tradenomeissa, mulla on 30-vuotias organisaatio, me ollaan edelleen kasvava organisaatio, me ollaan hyvin ketterä organisaatio, niin järjestönä meillä on suht hyvät tulevaisuuden näkymät tällä hetkellä. Jos puhutaan tradenomeista ylipäätään ja jäsenistä, niin kyllähän tällä hetkellä on semmoinen hivenen tilanne, että tradenomit on työntekijäryhmänä, no ei sitä oikein yhdeksi työntekijäryhmäksikään voisi sanoa, mutta sen tyyppisissä eri työtehtävissä, jotka on hivenen suhdanneherkkiä, ja tukitoiminnothan on yleensä monesti se, mistä lähdetään karsimaan siinä vaiheessa, kun yhtiöllä, yrityksellä ei mene niin hyvin, niin meillä on hivenen heikko työllisyystilanne tällä hetkellä. Se on kuitenkin korkeakoulutettujen tasolla ihan ok, eli ei mitenkään hälyttävä, mutta kyllä se näkyy meidän jäsenissä, että tällä hetkellä ehkä tulevaisuuden usko saattaa olla vähän heikoissa kantimissa, mutta mä näen, että tämä on kuitenkin vahva tutkinto, joka takaa hyvät perusopit työelämään ja pohjan lähtee rakentamaan sitä omaa uraa. Eli sitten kun se on yleensä näkynyt näin, että kun niin sanottu duunarityöllisyys lähtee vetämään, niin korkeakoulutetuilla se tulee yleensä vähän piiskavaikutuksella. Eli ensin palkataan ne niin sanotut työmiehet rakentamaan, ja sen jälkeen tulee suunnittelu perästä ja tradenomien työllisyys lähtee yleensä aika herkästi nousemaan kun talous lähtee vetämään, eli mä näen, että myöskin meidän jäsenillä ja tutkinnolla on ihan kirkas tulevaisuus, vaikka nyt pienessä alhon kuopassa niin sanotusti tällä hetkellä ollaan, mutta pitää katsoa vähän pidemmälle, että nämä on hetkellisiä tilanteita.

(Tapio Huttula:)
Tähän meidän konseptiin kuuluu, että tuo meidän opiskelijakunta Copsa tekee mulle tämmöisen setin kysymyksiä, joista mä sitten yhden tai kaksi otan matkaan, ja nyt tähän teemaan täältä nousee tosi hyvä kysymys, jos he tätä työllisyystilannetta tosissaan pohtii ja myös sitä, että kesätöitä on ollut vaikea saada, ja työharjoittelupaikkoja. Ja jos se työharjoittelu niin kuin jää, viipyy, niin sehän vaikuttaa sitten tietysti siihen, että miten valmistuminen ja muu eteenpäin meno voisi sujua. Niin mitä sä ajattelet, miten me voitaisiin varmistaa tää työharjoittelupaikkojen saatavuus tulevaisuudessa joka puolella suomea?

(Jaakko Hyvönen:)
Niin, kyllähän se sieltä yrityksistä lähtee, että he ottaa niitä nuoria sinne töihin, että mä näkisin, että siis nyt kun puhutaan tekoälymurroksesta, niin nythän varsinkin olisi se loistava hetki ottaa niitä tulevaisuuden tähtiä mukaan tähän murrokseen, jotta saadaan koulutettua tämmöinen hyvillä peruspohjatiedoilla oleva tyyppi tulevaisuuden osaajaksi. Mä näkisin, että tämmöiset tilanteet on ehdottomasti niitä, milloin pitäisi ottaa niitä harjoittelijoita, jotka pystyy esimerkiksi, mä näen varsinkin pienemmät yritykset, millä ei ole niin paljon resurssia, niin he saa sen korkeakoulussa pohjat saaneen tyypin tekemään sitä kehitystyötä sinne firmaan. Niin tämähän olisi todella helppo matalan kynnyksen tapa tällä hetkellä taklata sitä muutosta ja meillä on varsinkin, kun suuret ikäluokat, niistä ne viimeiset jämät alkaa poistumaan tässä viimeistään työelämästä, niin niin kuin työvoiman tarve kasvaa edelleen ja meidän pitäisi saada ne meidän omat nuoret töihin, ja toi, se on niin kuin ihan, mä ymmärrän, että yrityksissä ollaan tosi varovaisia, mutta nyt pitäisi niin kuin uskaltaa vaan ottaa. Ja toi, mä nyt ymmärrän,

että aina ei välttämättä sitten tiedä siinä vaiheessa, voiko harjoittelulle tarjota jatkoakin, mutta jos sille nuorelle on annettu semmoinen pieni työkokemus tässä välissä, niin vaikka hän ei siihen firmaan työllistyisi, niin pitää ajatella kokonaisuutena, että se hyödyttää yhteiskuntaa myöskin. Varmasti siitä joku hyvän osaajan saa sitten kuitenkin.

(Tapio Huttula:)
Jos mennään sitten vielä suoremmin tähän teemaan, eli tulevaan vaaleihin ja tähän vaalikeskusteluun, niin mitä kysymyksiä teillä on? Mitkä on seuraavan hallituskauden tämmöiset keskeiset kysymykset, mihin, oli se hallituksen väri sitten tuota mikä vaan, niin joutuu ottaa kantaa?

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, meillähän on sinänsä helppoa, kun me ollaan puoluepoliittisesti sitoutumaton, niin me otetaan kantaa sitten siitä riippumatta, että kuka siellä hallituksessa on. Ja me ollaan lähdetty oikeastaan itse lähestymään kolmella teemalla. Eli meillä on, että vapaat auttaa jaksamaan, koulutuksen verovähennysoikeus ja sitten on toi itse koulutus. Eli käytännössä meillä on niin kuin vuosilomalain osalta me tavoitellaan sitä, että toi lauantailaskennasta yksityisellä puolella voitaisiin luopua. Me ollaan realisteja, että me puhutaan kustannusneutraalisti, koska nythän se hankaloittaa hiukan niiden lomien sijoitteluja, kun pitää huomioida ne lauantait ja me ollaan kuitenkin luovuttu kuusipäiväisestä työviikosta 70-luvulla, niin tässä on nyt hivenen vettä virrannut sen jälkeen. Me tavoitellaan myöskin sitä, että olisi subjektiivinen oikeus palkattomiin vapaisiin, jos ne lomat ei ole kerennyt kertymään. Eli sehän on mahdollista, ei kukaan kiellä sitä nykypäivänä, mutta meidän jäsentutkimusten mukaan niiden lomien neuvottelu ei ole niin helppoa kuin monet muut tahot väittää, koska me nähdään, että levänny työntekijä on tehokas työntekijä, ja sitten me haetaan myöskin tätä, että se lomakertymä olisi 2,5 päivää kaikilla heti alusta, eli ei tulisi tätä niin sanottua rankaisua, kun vaihdat työpaikkaa, niin sitten lomailekkaan yhtäkkiä seuraavana vuonna. Se ehkä liittyy siihen, että me nähdään, että asiantuntijatyö on koko ajan intensiivisempää ja henkisesti kuormittavampaa, niin silloin pitää keksiä niitä keinoja, millä me saadaan ihmiset jaksamaan. Ja meidänhän kaikki tavoitteet liittyy jäsenkyselyihin, eli me ei tehdä mitään - meidän hallituksessa omapäisiä päätöksiä, vaan ne tulee datasta, että mitä meidän jäsenet haluaa. Koulutuksen osalta. Me nähdään, että se on ratkaisu moneen ongelmaan, eli mehän ollaan tavoiteltu jo varmaan vuosikymmenen kouluttautumisseteliä, eli tämmöistä vähän vastaavaa, kun on lounasetu ja sitten on virike-etu, liikuntaetu, niin että sä voisit tiettyä määrä vuodessa käyttää tätä kouluttautumisetua ihan vapaasti ilman tavallaan, että tällä hetkellähän työnantaja määrittää, mitä sun pitää opetella, jos he jotain kustantaa, niin me nähdään tämä enemmän jatkuvan oppimisen asiana on, että sä pystyisit opettelemaan myöskin jotain, mikä ei ehkä just sillä sekunnilla sua hyödytä, mutta se voisi ehkä tulevaisuuden uran ja jopa nykyisen työnantajan kehityksen kannalta olla ihan järkevää. Ja toinen tapa, mitä me ollaan verotuksen kautta mietitty, on, että toi maksullisen koulutuksen verovähennysoikeus on sitten toinen malli, että jos se nyt - meillä on nyt ongelma, kun aikuiskoulutus vedettiin matalaksi ja meille ei tullut mitään mallia tilalle. Niin tämmöinen sitten, että jos sä käyt esimerkiksi avoimen AMK:in kautta vaikka kursseja, niin silloin sä pystyisit tiettyyn pisteeseen asti ansiotuloverotuksessa saada vähennyksiä sitten siitä koulutuksesta, koska kyllähän meidän pitää ajatella koulutus sijoituksena. Ja mitä enemmän se ihminen kouluttautuu, niin todennäköisemmin sen palkka nousee, jolloin se maksaa verotuloja. Niin nämähän pitäisi teoriassa rahoittaa itsensä nämä järjestelmät.

(Tapio Huttula:)
Niin tuohan on just osa sitä pohdiskelua, että miten me uusinnetaan meidän osaamista koko ajan, koska tiedetään se, että maailma ja työelämä muuttuu koko ajan, että paikallaan pysyminen ei ole ratkaisu.

(Jaakko Hyvönen:)
Juu, ja itse asiassa tämä maksullisen koulutuksen verovähennysoikeus, niin se on resonoinut ihan vasemmalta oikealle puolueissa. Kun nyt etsitään keinoja, että mitä me tehdään nyt, kun meillä ei ole mitään tukikeinoa tavallaan työelämässä jo oleville, niin tämä verotus voisi olla se keino, millä tämä asia ratkaistaan. En usko, että tulee mitään uutta tukea enää päälle, se voi olla vähän kaukaa haettua. Ehkä tässä on se trendi - enemmänkin tukiviidakko halutaan nyt yksinkertaistaa, mutta verotus on nyt semmoinen, mikä on selkeästi ollut, että tästä on, niin kuin kukaan ei ole tätä tyrmännyt ja moni ollut kiinnostunut. Ja koulutuksen puolelta, niin mehän ollaan nyt tätä maisteri ja AMK:ta rummutettu jo rummutettu jo ties kuinka pitkään, että toi nythän se sinne visioon saatiin, että sitä tutkitaan niitä tutkintonimikkeitä, että toki me emme näe, että tradominimikettä olisi tarve muuttaa, koska se on siinä on enemmän opintopisteitä kuin peruskandissa, joten me nähdään, että se on korkeampi tutkinto ja toi maisterin lisäksi niin ollaan avoimia tohtori-AMK:ille. Sitä voisi lähteä pilotoimaan, olisiko meillä tämmöinen väylä myöskin mahdollista, että toi me pohdittiin pitkään tätä meidän tohtori-näkökulmaa ja me jätettiin se hiukan auki, että jos me tämä nykysysteemi saadaan toimimaan, niin ollaan myöskin avoimia sille, että toi, ei ole välttämättä isolle rakennemuutokselle tarvetta, mutta kun fakta on, että mä en muista, oliko se viimeisen parinkymmenen vuoden aikana tohtorikoulutetuista niin 0,5 prosenttia oli YAMK-taustasia. Niin kyllähän meillä jonkun sortin suppilo tässä tällä hetkellä on, mitä sitten todettiin, että jos tämä suppilo ei tästä lähde aukenemaan, niin voitaisiin pilotoida sitten se ammatillinen tohtori.

(Tapio Huttula:)
Joo, ja sehän on ammattikorkeakouluissa ollut pitkään asia, jota on haluttu edistää. Mäkin olen ollut varmaan viimeiset 15 vuotta pro-tohtorikoulutus. Ja se, mikä musta siinä on se oleellinen juttu myös, on se, että mä väitän, että jos ammattikorkeakoulut pystyisi tuottamaan sen kolmannen syklin tutkinnon, niin se olisi sisällöltään erilainen, niin kuin sen kuuluukin olla, koska se tulee tästä työelämänlähtöisen ammattikorkeakoulutuksen traditiosta ja tuottaa erilaisia valmiuksia, erilaista osaamista. Eli toisinpäin ajateltuna meidän työelämässä on vähän niin kuin semmoinen osaamisvaje, joka me voitaisiin täyttää, jos meillä olisi se mahdollisuus.

(Jaakko Hyvönen:)
Itse tykästyin tähän ajatukseen, että se ei olisi ammattitutkija, vaan se olisi tutkiva ammattilainen.

(Tapio Huttula:)
Kyllä, kyllä. Mä oon jopa niin pitkälle sitä pohtinut, että jotta se meidän työelämäläheisyys, se kiinteä yhteys siihen, mitä työelämässä tapahtuu, vahvistuisi vielä entisestään, niin mä näkisin, että se tohtorikoulutus, mitä me annettaisiin, olisi niille ihmisille, jotka on jo töissä, jotka tulisi suoraan siitä kyseisestä tehtävästä, kyseisestä työpaikasta ikään kuin tietynlaisen haasteen kanssa. Ja sitten me varmistettaisiin, että hän saa sen EQF-8-tason osaamisen, mutta se opinnäytetyö tai mikä se sitten olisikaan, niin voisi tulla aika suoraan sieltä yritysten tai työpaikkojen kysymyksistä.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, ehdottomasti. Ja mekin nähdään, että siinä pitää olla joku työelämävaade, että se ihminen on ollut siellä tehtävissä ja toki tähän varmaan hakeutuisi semmoista, jotka tekee jo kehitystason työtä tai johtajatason työtä, että tuskin ihan sanotaan rivitoimihenkilö välttämättä tämmöiseen ensimmäiseen hakeutuu, että mä näen, että he on ehkä jo ammattinsa kautta saanut sen kompetenssin lähteä tähän. Me tutkittiin tätäkin jäseniltä, ja mä olin yllättynyt, kuinka korkea luku se oli, että niistä, jotka on meillä jäsenistä suorittanut YAMKin, niin 58 prosenttia olisi kiinnostuneita. Se ei toki kerro, kuinka moni heistä hakisi, mutta oli kiinnostuneita.

(Tapio Huttula:)
Se on jo ihan hyvä indikaattori. Ja totta kai se on niin, että kun mehän ei haluta tuottaa samanlaisia tohtoreita, niin meidän pitää myös varmistaa se, että me pystytään tähän yhteiskuntaan ja työelämään tuottamaan jotakin semmoista, mikä sieltä puuttuu ja mikä on ikään kuin selvä tunnistettu vajaus. Ja silloin se on tuotekehitystä, erinäköistä soveltavaa tutkimusta, mitä vaan, sen tyyppistä, palvelumuotoilua, niitä on monenlaisia asioita, mitä se voisi olla. Ja justiin tuo, mihin viittaat, että suomalaisessa järjestelmässä kuitenkin tuntuu olevan näitä umpiperiä. Tämä YAMK:ien pääsy tohtorikoulutukseen on yksi hyvä esimerkki. Sitten jos miettii vaikka ammatillisen toisen asteen tutkinnolla yliopistoon siirtymistä, ei ole hirveän isot prosentit sielläkään.

(Jaakko Hyvönen:)
Ei, ei, että kyllä siinä on ihan selkeä toinen pullonkaula, ja kyllähän se tulevaisuudessa niin kuin, tai siis käytännössä tällä hetkellä se ainoa väylä ammatillisen kautta korkeakouluttaa itsensä on AMK, jos ei nyt muutamia huippuyksilöitä huolehdita, niin tämä olisi se loistava väylä myöskin heillä päästä eteenpäin, koska mä näen, että ammattikoulu on myöskin arvokas koulutus. Se ei ole mun mielestä millään tavalla - lukiossa painotetaan vaan eri asioita. Se, että AMK on löytänyt nämä molemmat hyvät puolet, että siellä on se teoria sekä käytäntö, niin mä näen, että me turhaan suljetaan ihmisiä pois asioista ja pistetään ne suorittamaan moninkertaisia tutkintoja sen takia vaan, että ollaan päätetty nyt, että näin tämä on aina ollut.

(Tapio Huttula:)
Joo joo, kyllä kyllä. Ja sitten kun se menee vähän niinkin, että ammattikorkeakouluilla on tietynlainen tapa toimia, koska niillä on niin kuin vissisti erilainen tehtävä kuin yliopistoilla, niin jos meidän siinä toiminnassa mukana oleva ihminen, tai niillä sektoreilla oleva joutuu menemään sinne yliopistopuolelle, niin niin se on se on niinku vähän niin kuin ajattelutavan muutos tietyssä mielessä ja silloin on hyvä kysyä, että onko se tarpeen semmoinen niin kuin siirtymä, koska mä oon itse ajatellut näin, että silloin kun kun meillä on tämmöinen erilainen tohtorikoulutus, niin silloin ammattikorkeakoulusta on tullut aikuisia, kun meillä on mahdollisuus kouluttaa itse omat työntekijämme.

(Jaakko Hyvönen:)
Juu, ja näin mäkin sen ajattelen, että olisihan se hienoa, jos siinä olisi tavallaan se TKI-puoli sekä yliopettajat ja muut, niin olisi käynyt sen saman putken, koska silloin siinä ei ole tämmöistä, silloin he samaistuu siihen, mitä se opiskelija on tekemässä. Toki siis meillä on tälläkin hetkellä upeita työntekijöitä ja hyvin ammattikorkeakoulua sydämellä tekeviä, että ei siinä ole mitään, mutta se pieni viimeinen muutos vielä, että meillä olisi tämä yksi hana täällä auki, niin mä uskon, että se vaikuttaisi myös monesti ihan siihen ammattiylpeyteen ja muuhun tähän liittyvään.

(Tapio Huttula:)
Juuri näin. Miten sitten tuota mietit tätä työelämää ja sen työmarkkinoiden uusiutumista, niin minkälainen tuntuma sulla on siinä, että nyt tässä viimeiset vuodet on ollut tietynlaista kehitystä, niin pitäisikö siellä jotakin uutta tapahtua ja mitä se voisi olla?

(Jaakko Hyvönen:)
Joo toi no nythän on työmarkkinoja uudistettu aika - sanotaan ehkä omasta näkökulmasta rajullakin kädellä. Toki siis mä aina puhun sitä, että ollaan niin kun me AY-liikkeessäkin jollain tapaa epäonnistuttu, jos tähän tilanteeseen on jouduttu, että niitä ratkaisuja ei ole aina löytynyt. Toki tästä täytyy muistaa, et me ollaan myöskin hirveässä murroksessa, että meillä on duunariporukka, sitten on nämä korkeakoulutetut, joilla saattaa olla hyvin erilaiset näkökulmat niistä työelämän tarpeista, ja meillä siirtyy koko ajan tänne korkeakoulutettujen puolelle enemmän jengii, että ehkä tässäkin aletaan löytää sitten erityyppisiä tapoja toimia tulevaisuudessa, kun ei enää tavallaan ole se pelkkä tehdasympäristö ja duunariympäristö, missä Suomi menee. Mä sanoisin, että mä en usko, että nykyisiä työmarkkinamuutoksia tullaan perumaan. Harvemmin hallitukset lähtee kaatamaan edellisen porukan aikaansaannoksia ainakaan välittömästi. Vielä jotain pientä ruuvausta saattaa tulla, mutta mä sanon, että me tarvittaisiin nyt tasapainoa. Se kiikkukeinu on nyt hiukan siellä turhan paljon toisella puolella. Tuo suomalainen työmarkkinajärjestelmä on kuitenkin pohjimmiltaan lähtenyt sopimisesta. Ja tämä koko systeemihän on työnantajien toive, että he totesi, että ehkä parempi saadaan työrauha sillä, että aletaan neuvottelemaan työntekijöiden kanssa. Eli tämä koko järjestelmä on työnantajien aloitteesta alun perin lähtenyt. Ja nyt heillä on sitten vähän erilainen visio ehkä tästä, mihin järjestelmää viedään, mutta kyllä mä uskon, että meillä on vielä osaamista ja ymmärrystä ja taitoa uudistua. Välillä se on vähän hidasta se uudistuminen, mutta ehkä tämmöiset niin kuin selätysvoitot ei ole kanssa myöskään aina hyviä, koska se voi sitten aiheuttaa myöskin siellä puolella, kun iskua ottaa vastaan, niin halutaan sitten mahdollisesti vastaisku tähän. Ja en itse en näe, että tämmöinen niin kuin, että mennään mieluummin vähän pitkäjänteisemmin ja otetaan molemmat sitten, että jos toinen saa jotain, niin toinenkin saa jotain, ja jos toiselta heikennetään, niin silloin yleensä myöskin toiselta sitten otetaan jotain pois. Se on vähän perustunut tähän, että molemmat on yhtä onnellisia ja molempia ottaa päähän yhtä paljon, niin sieltä löytyy se tasapaino. Toivoisin, että löydettäisiin taas tämä keskustelun tie. Toki siinäkin se, että mikä tässä on tällä hetkellä mun mielestä suurin ongelma on, että kun lähdettiin hakemaan elementtejä muista pohjoismaista ja Euroopasta, niin unohdettiin se, että siellä on tasapainottavia tekijöitä näissä niin sanotusti joustoissa ja heikennyksissä, miten nyt sitten ikinä haluakaan sanoa. Esimerkiksi Ruotsissa on työntekijöiden tulkintaoikeus, eli Suomessa suomen lainsäädäntö lähtee siitä, että työnantaja on oikeassa ja työntekijän tulee todistaa, että työnantaja on toiminut väärin. Ruotsissa työntekijä on oikeassa ja työnantajan täytyy todistaa, että työntekijä on toiminut väärin, jolloin kun puhutaan paikallinen sopiminen ja työelämäjoustot ja muut, niin sehän on täysin eri lähtökohta silloin, miten siinä toimitaan. Sama esimerkiksi Tanska, missä on hyvin lyhyt ansiosidonnainen, se on myöskin hyvin korkea. Eli käytännössä sä saat melkein samaa rahaa, mitä sä tienaat lyhyemmän aikaa, ja siellä on isketty tuonne työllisyyspalveluihin todella paljon rahaa, jotta siinä jengi saadaan nopeasti kiertoon, jolloin voidaan elää maailmassa, missä on helppo irtisanoa ja lyhyet korvausajat. Suomessa TE-palvelut on leikattu, niin tässä nyt puuttuu tavallaan ne - osa avaimista, joilla muualla se toimii. Eli nyt me ollaan nähty se, että kun lähdetään poimimaan niitä niin sanottuja yksittäisiä muutoksia miettimättä, että miten tämä kokonaisuus toimii, niin meillä nyt on sen 100 000 uuden työpaikan sijaan miinus 100 000 tällä

hetkellä taitaa olla se luku. Toki siis taloustilanne vaikuttanut siihen myöskin, mutta se, että oliko nämä nyt tässä taloustilanteessa sitten oikeita keinoja, niin joidenkin mielestä kyllä. Meidän mielestä voitaisiin vähän miettiä, että olisiko tässä jotain muitakin keinoja pöydällä?

(Tapio Huttula:)
Joo, nämä on niitä kysymyksiä justiin, johon tulevakin hallitus ja sitä seuraavakin ihallitus luultavasti joutuu törmäämään.

(Jaakko Hyvönen:)
Se ehkä, mitä mä toivoisin, että kun tässä nyt taloutta sitten tasapainotetaan, niin edelleenkin mulla on itsellä aika hyvin asiat, että mä toivon, että nuorilta ei hirveästi viedä, koska meidän täytyy ajatella aina pitkälle, että meidän pitää pystyä myöskin ehkä meidän hyvinvoivien keski-ikäisten, keskiluokkaisten pystyyn myöskin kiristää sitä vyötä, jotta me saadaan ne nuoret sieltä nostettua ja pidettyä mukana. Sitten tämä tulee kalliiksi, jos jokainen tekee vähän omaa napaa tuijottaen päätöksiä ja unohdetaan sitten tämmöiset tietyt kohderyhmät, mitkä on niitä oikeasti tärkeimpiä, niin se ei ole hyvä suunta, jos näin tapahtuu.

(Tapio Huttula:)
Joo, mutta se on varmaan kyllä totta, että velkajarru tulee tätä tulevaa vaalikeskustelua ja seuraaviakin aikoja leimaamaan. Ja siitä tulee justiin tämä uusiutuminen, että onko se semmoinen yhteiskunnan uusiutuminen tämmöisen velkajarrun alla, niin onko se, se ei ole ihan helppo ainakaan, mutta onko se mahdollista?

(Jaakko Hyvönen:)
Kyllä mä näen, että se on mahdollista, se voi vähän kirpaista, mutta kyllä me eteenpäin päästään. En mä näe, että - me ollaan kuitenkin kansa, joka on tuosta sota-ajasta ja teollistumisesta ja muusta päässyt eteenpäin. Ollut Nokia-huippuvuodet, tultu sieltä alas ja maailma muuttuu ihan koko ajan. Ja kyllä mun mielestä Suomi on aika hyvin pysynyt perässä, mutta ehkä se on se meidän rakkaus pessimismiä kohtaan, että mikä saa sen ajatuksen, että eihän me pystytä uudistumaan, eihän me voida. Mutta aina me ollaan jotenkin pakon edes kuitenkin päästy eteenpäin.

(Tapio Huttula:)
Joo, se on juurikin ehkä se kysymys, että tapahtuuko se suomalainen uusiutuminen aina pakon edessä?

(Jaakko Hyvönen:)
Se vaatii vähän motivaattoria, että me ollaan tällänen jurottava kansa, kun ei niin kuin ehkä siellä muutoksen ykkösaallosharjalla ole, mutta toi en mä tiedä siis jos niinku vertaa ihan pienempään sektoriin, esimerkiksi ammattikorkeakoulut, niin kyllä tässä nyt niin kuin niistä omista opiskeluajoista, milloin oli vielä varaa ostaa pullaa pöytään ja oli vähän enemmän sitä rahoitusta ja elämä hymyili, niin sen jälkeen on aika paljon AMK:eiltakin leikattu, viety perusrahoitus, tuotu uusia vaatimuksia, mutta mä oon nähnyt, että se järjestelmä koko aika uusiutuu. Se on toki aina vähän pakon edessä, mutta meillä on tämmöisiä pienempiä esimerkkejä, että miten niukemmalla pystytään tekemään koko aikaa paremmin, niin nyt pitäisi vaan keksiä, että miten me saadaan se isossa kuvassa tehtyä.

(Tapio Huttula:)
Niin tuo on totta, että jos niitä ammattikorkeakoulujen rahoituslukuja katsoo ja toisaalta

tuloksia, niin mehän ollaan suoranaisesti jonkinlainen ihme pystytty tekemään, että ollaan saatu se yhtälö toimimaan.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, että yksittäiseen tutkintoon menevä rahamäärä on koko ajan niukempi, mutta niitä tehdään entistä enemmän koko ajan. Siellä on ammattikorkeakoulussa jotain onnistuttu tekemään oikein, että ehkä meidän pitää benchmarkata siellä, missä näissä on onnistuttu, että mitä se on tehty, ja pyrkiä viemään myöskin isommalle tasolle tätä.

(Tapio Huttula:)
Nyt kun velkajarruun ja ammattikorkeakouluihin mentiin näin suoraan, niin mitä sä ajattelet sitten korkeakouluverkon karsinnasta tai sopeuttamisesta, tai miten sitä nyt haluaa sanoa, niin onko siinä järkeä vai ei?

(Jaakko Hyvönen:)
No meidän liittohan on lähtenyt aina siitä ajatuksesta, että ei me nyt ihan näin välttämättä laajasti tarvita kaikkia tradenomilinjoja ja koulutuksia, että sitä pitäisi pystyä tietyllä tapaa suhteuttamaan, että meillä on ollut ehkä semmoinen ajattelutapa, että ei nyt ollut suoraan mitään leikkauslistaa, että mitä pistetään kiinni, mutta esimerkiksi sivutoimipisteet, niin ollaan koettu aina vähän ongelmallisina, että kun nähdään se, että se opiskeluaika on kuitenkin sitä ihmisten tapaamista, verkottoitumista, yrityksiin tutustumista, niin jos niitä on sitten tämmöisessä niin sanotussa metsätoimipisteessä tradenomeja, niin nähdään, että meidän näkökulma on, että heillä saattaa olla heikommat lähtökohdat sitten työelämään ja eivät välttämättä saa irti sitä kaikkea, mitä sitten ehkä isommissa yksiköissä pystytään. Mä näen, että toi 2035 jälkeen, kun tulee, nämä ikäluokat alkaa aika dramaattisesti pienenemään. Meillä, jollei nyt jotain ihmettä tapahdu tai esimerkiksi maahanmuuttoa saadaan rullaamaan, niin kyllä siellä valitettavasti tulee tapahtumaan jonkun sortin orgaaninen verkon pieneneminen mun näkökulman mukaan. Me ehkä toivotaan vaan, että se menisi sitten vaikka niin, että AMK:it löytää yhteistyökumppaneita keskenään ja tiivistää yhteistyötä. Mä en itse ole ehkä tämän nykyisen trendin, että yliopistot ostaa ammattikorkeakouluja ja liittää niitä omiin konserneihinsa, niin siitä meillä on aika selvä mielipide, että tämä ei ole ok, ellei se ole sitten se valtiovallan toive, että näin toimitaan jatkossa, että mä ehkä toivoisin, että poliitikot tekisi nyt sen jonkun ison suunnitelman tähän, koska se, että nythän tämä on aika hallitsematon tämä muutos, mihin mennään. Koska meillä nyt on tätä, että tehdään omistusjärjestelyiden kautta, että säilytetään nyt jotain yksiköitä ainakin jonkun aikaa, kun päästään niin sanotusti yliopiston lihapatojen äärelle. Ja sit taas kun ikäluokat pienenee, niin kuka sen määrittää, mihin ne ruksit vedetään? Että jos jengi loppuu kesken ja koko aikaa leikataan rahoituksesta, niin kyllä siellä jollain ne rahat loppuu kesken, mutta se, että toi kyllähän meidän pitää sit mun mielestä poliitikkojen määrittää, että mikä on se taso, millä me halutaan mennä jatkossa.

(Tapio Huttula:)
Joo. Mitä sä ajattelet muuten näistä konsernikuvioista, niin onko siinä vaara myös siinä, että ammattikorkeakoulu ei pysty kehittymään niin kuin itsenäisenä pystyisi?

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, me nähdään, että kuitenkin ammattikorkeakoulun tehtävä on olla aluekehittäjä. Sehän se lainsäädäntö lähtee siitä, että ammattikorkeakoulut on haluttu, että ne on myös vahvoja aluekehittäjiä ja tuottaa niitä osaajia sinne alueen tarpeisiin. Yliopistolla on eri tavoitteet. Niin se, että pystyykö se omistaja silloin tarjoamaan riittävää ja oikeaa ohjausta sinne niin

sanottuun konserniin kuuluvalle, niin voi olla, että ei pysty. Tällä hetkellä nyt näyttää siltä, että ei nyt mitään hälyttävää, mutta sanotaan on tiettyjä suuntauksia, mihin ei olla tällä hetkellä tyytyväisiä, että me pidetään, me ollaan sitä mieltä, että kyllä ne AMK:it itsenäisesti pystyisi tekemään tämän paremmin. Koska me nähdään, että se on alueellinen voimavara. Nythän oli täällä Itä-Suomessa, kun asiasta keskusteltiin, niin muistaakseni Varkauden sanomat kirjoitti pääotsikossaan, että jos Varkaudessa halutaan pitää korkeakoulu, niin ammattikorkeakoulu on ainoa keino tähän. Että kyllähän se äkkiä sitten, kun se fyrkka alkaa vähenemään, niin kuka sen määrittää, että missä sitä koulutusta järjestetään ja missä muodossa ja millä laadulla? Tuleeko AMK:ista kanditehdas? Tehdään halvalla AMK:issa kandeja, minkä jälkeen valitaan parhaat palat yliopistomaisteriin. Nämä on näitä kysymyksiä, mitä mekin pyöritellään, että mitkä on ne kauhukuvat ja mitkä on suunnat. Toivon mukaan konsernit tulee toimimaan hyvin jatkossa, ja en mä sano sitä, etteikö siellä tehdä hyviäkin asioita, mutta uhkakuvat on semmoiset, että kun tulevaisuuteen, että mikä se AMK:ien arvo, niin sanottu ääni on, ja mitä siellä tehdään, että kuka sen määrittää.

(Tapio Huttula:)
Joo. Mehän ollaan Seinäjoen ja Satakunnan ammattikorkeakoulujen kanssa rakennettu tämmöinen strateginen allianssi, Länsi-Suomen korkeakouluallianssi, joka on meidän mielestä myös vastaus tähän uuden vision tavoitteeseen kehittää vahvuuksien perusteella tai pohjalta korkeakoulujärjestelmää. Ja siellä haetaan tämmöisiä innovatiivisia toimintamalleja ja meidän mielestä tää on juuri vastaus siihen huutoon. Eli me ollaan nyt rakentamassa sille tuota niin strategiaa, yhteistä laatunäkemystä, ja sitten me tehdään opetusta, yhteisiä koulutusohjelmia, isoja hankkeita, yhteisiä palveluita, sen tilanteen ja tarpeiden mukaan. Eli me yritetään toimia niinku fiksusti siellä missä on syytä toimia vaikka tehokkaasti, mutta sitten joka ammattikorkeakoulu on itsenäinen ja sen yhteisen strategian alle tulee semmoinen alueen näkökulma, jolla me varmistetaan, että me osataan sitä meidän vastuualuetta palvella.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, ja mun mielestä nämä on järkeviä nämä strategiset yhteistyöt, että mun mielestä yhteistyö ei vaadi omistusoikeuden siirtoa. Se on vähän niin kuin erikoinen ajattelu tässä, että esimerkiksi tiivis korkeakoulujen välinen yhteistyö onnistuu vain ja ainoastaan, jos toinen omistaa toisen. Että näin, että varsinkin tässä teidän mallissa niin siinä on ehkä alueellisesti on samanlaisia tavoitteita, tarpeita, mutta sitten on ne paikkakuntakohtaiset, millä pystytään sitä oman korkeakoulun asioita kuitenkin pelaamaan, vaikka tehtäisiin isossa kuvassa yhteistyötä, niin tämmöiset on mun mielestä ihan järkeviä ja jopa varmasti tulevaisuudessa suositeltaviakin malleja on. Ja miettii niin kuin pk-yrityksiä, niin kyllä heidän, jos he haluaa tehdä kehitystyötä, niin se on se ammattikorkeakoulu sitten siinä vaiheessa, että toi AMK:it on kuitenkin, kun siellä on se osakeyhtiömalli tuonut myöskin hyvin paljon ketteryyttä. Eli jos siellä on se vaikka Kokkolalainen konepaja, kun haluaa tehdä tutkimustoimintaa, niin he saa aika nopeasti vastauksen AMK:ilta, että miten sitä lähdettäisiin kehittämään ja viemään eteenpäin. Jos siellä on joku isompi kokonaisuus tai sitten vaikka yliopisto. mikä hakee tämmöistä ehkä vähän laajempaa tutkimusta, niin se voi olla vähän, että jää se konepajan toiveet sitten sinne byrokratian rattaisiin, että mä näen et AMK on se vastaus, millä varsinkin näitä pieniä jakeskisuuria yrityksiä, niin heidän TKI-toimintaa tuetaan.

(Tapio Huttula:)
Joo, ja sen tiimoilta olen itse asiassa ihan ylpeäkin siitä meidän tosi-keskuksesta. Mä en tiedä, oletko kuullut siitä, eli teknologian ja osaamisen siirtokeskus, joka tuli tuota niin meidän toisen

asteen yhteistyön myötä. Eli meillä on nyt kumppanuudet, strategiset kumppanuudet Optiman, KPedun ja JEDUn, eli meidän kaikkien kolmen meillä alueella olevan ammatillisen oppilaitoksen kanssa. Ja KPedun ja JEDun kanssa päätettiin, että aletaan tekemään systemaattisesti PK-yritysten kartoitusta, käydään kyselemässä heidän tarpeitaan, onko kehittämistä, onko testausta, tuotteiden edistämistä, onko se opetusta, uuden teknologian käyttöönottoa, mitä tahansa. Ja sitten me lähdetään yhdessä vastaamaan siihen. Joskus se on, että JEDUn pitää tehdä joskus me, joskus KPedu, joskus on semmoinen, että tarvitaan meitä kaikkia kolmeakin. Musta se on tapa päästä lähelle sitä työelämää ja varmistaa, että heidän tarpeet tulee täytettyä.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, ja toi kuulostaa omiin korviin hyvinkin järkevältä, koska mä uskon, että siellä varsinkin pienemmissä yrityksissä ei ole välttämättä itse aikaa selvittää, tehdä ja tutkia. Jos on sitten tämmöinen taho, mikä osaa myöskin sanoittaa, että tässä meillä on eri vaihtoehtoja teille, niin mä näen, että nämä on hyvin järkeviä yhteistyömalleja ja varsinkin tämä ammatillisen asteen ottaminen mukaan, koska siellä on sitä jengiä, ketkä sitten tulee ammattikorkeaankin jossain välissä, niin nämä on hyviä yhteistyötapoja ja itse ainakin kannustan jopa tämän tyyppiseen toimintaan.

(Tapio Huttula:)
Näin mekin ajatellaan, että se on siihen ihan vaikka...

(Jaakko Hyvönen:)
Se vaikka siellä ois se yliopisto mukana, mutta tämmöisiä yhteistyömalleja.

(Tapio Huttula:)
Joo, just näin, että silloin tavallaan se yritys, se meidän ikään kuin asiakas on siinä keskiössä. Me tullaan lähelle ja tuodaan sitä neuvoa ja tukea ja niitä välineitä. Meillähän on aika paljon laboratorioita, testausympäristöjä, mitä tahansa, jota yksittäinen pk-yritys ei ehkä edes tiedosta. Ja sitten jos mennään vaikka vähän niin kuin pidemmälle tuota johonkin EU-hankkeeseen, niin se EU hankkeiden niinku hakuosaaminen, niin sitähän me voidaan niinku tukea sitten vaikka kuinka. Ja se mikä tässä on vielä niinku hienoa, niin kun puhutaan tästä koulutustason nostosta, niin tähän meidän yhteistyökuviohan kuuluu sen ammatillisen väylän sujuvoittaminen. Varmistetaan se, että ne jotka sieltä ammatilliselta puolelta tulee ja haluaa jatkaa, niin se on mahdollisimman sujuva, koska se on minusta se ainoa keino millä me pysytään sitä tuota prosenttia nostamaan.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, ja tämähän hyödyttää yrityksiä, kun he ei tarvitse itse hankkia niitä laitteita ja osaajia välittömästi, vaan tämä on se väylä, millä he pystyy sitten kasvattaa sitä osaamista, ja löytää niitä uusia keinoja mahdollisesti sitten myöhemmin hankkia itse se laite ja löytää vaikka ne työntekijät tätä kautta.

(Tapio Huttula:)
Kyllä, kyllä. Esimerkiksi tuolla kemianteollisuuden puolella niin meillä on semmoinen tuota Chemplant, joka on tämmöinen tavallaan niin kuin laboratoriosta isompi testiympäristö, että siellä pystytään isommalla volyymilla tekemään testiajoja ja ikään kuin tämmöistä teollista tuotantoa jo näyttämään, niin siellä käy yrityksiä, jotka tekee tietyn osan prosessia ennen kuin ne kasvaa niin isoksi, että ne pystyy hankkimaan itselleen sitten omat puitteet.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, ja kyllähän tästä nähtiin loistava esimerkki, kun oltiin yhdessä Hollannissa Akavan ja Arenen kanssa tuossa kuukausi takaperin, niin siellähän oli tiedepuisto, korkeakoulut oli osa sitä ekosysteemiä. Mikä on mun mielestä makea ajattelu, että ei rakenneta erillisiä struktuureja, vaan että siellä on työpaikat, TKI, korkeakoulut oli sitten bioalasta avaruuteen asti kaikki siellä niin sanotusti sulassa sovussa, ja isoja globaaleja työllistäjiä, Bayeria ja Johnson & Johnsonia siellä oli ja muuta, että kaikki tämän tyyppinen, niin sehän on mun mielestä myöskin vähän siihen AMK:in DNA:ssa. ja ollaan siellä yritysrajapinnassa kaiken tapaa.

(Tapio Huttula:)
Juuri näin. Musta tuntuu, että me voitaisiin jatkaa tätä keskustelua vaikka kuinka pitkään, mutta me ollaan…

(Jaakko Hyvönen:)
Mielenkiintoisia aiheita ja sydäntä lähellä.

(Tapio Huttula:)
Joo, juuri näin. Ja sen takia mä ajattelin, että tähän loppuun, niin mä voisin kysyä sulta, että minkälaisia terveisiä sä haluaisit lähettää näille nyt kansanedustajaehdokkaaksi lähteneitä, demokratian etulinjassa olevia, niin minkälainen viesti, vähän niin kuin tämmöinen tsemppiviesti sinne sulta, minkä haluaisin esittää?

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, siis totta kai mun mielestä jokainen, joka altistaa itsensä julkiselle näkyvyydelle vaikuttamisen vuoksi, lähtee demokraattiseen vaikuttamiseen ja hakemaan sinne, niin mun mielestä se on hienoa kansalaisaktivismia, ja mä arvostan jokaista, joka lähtee, uskaltaa lähteä ehdolle ja tuntee, että löytyis jotain, mihin voisi vaikuttaa. Toki vaikka siellä on vaikeita päätöksiä edessä, niin en mä silti synkistelisi liikaa, vaan nyt pitäisi ehkä löytää tosiaan sitä tulevaisuuden valoa ja kipinää sieltä tämän kaiken keskellä. Siellä tulee vaikeita päätöksiä. Siellä täytyy miettiä prioriteetteja, että keneltä otetaan ja keneltä otetaan vielä enemmän. Mutta kyllä mä näen, että se on kuitenkin arvokas tehtävä ja tärkeä meidän valtiolle, että meillä on eduskunta, joka päättää, tekee ja määrittää. Ja tavallaan nyt pitäisi ehkä sen verran vaan unohtaa, että mun mielestä Suomi ei ole blokkipolitiikan maa. Kyllä siellä puolueesta riippumatta on hyviä tyyppejä, ja ollaan nähty ihan uutisissakin, kun kansanedustajat täysin äärilaidoista on sydänystäviä. Mun mielestä ehkä tämä niin kuin, siellä on hyviä tyyppejä ja ne tulee oikeasti keskenään toimeen. Ehkä tämä on tällainen mediajuttu vaan, että on niin kuin, että se on raskasta, ikävää ja tulee kansalaispalautetta ja muuta. No kyllä se vaatii ehkä vähän paksua nahkaa, mutta mä näen, että se on myöskin vaikuttaminen aina mukavaa. Mäkin oon tähän harrastukseen päätynyt ja pääosin nautin, niin kyllä se mun vinkki, että varsinkin vaalit on ihmisen parasta aikaa, että te pääsette tapaamaan ihmisiä, pääsette kertomaan sitä teidän sanomaa. Tuokaa itsenne julki, menkää sinne turuille, torille, paneeleihin. Tuokaa ne teidän ajatukset. Ja ihan tulkaa keskustelemaan meidän lobbareiden kanssa, niin meidän kautta varsinkin te saatte sitten vähän sitä pallotteluseinää niille teidän ajatuksille ja mahdollisesti jatkojalostusta, koska meille maksetaan rahaa siitä, että me keksitään ratkaisuja meidän omien viiteryhmien eteen, niin meillä voi olla myöskin hyvin tärkeitä asioita teille annettavaksi, evästyksiä eteenpäin. Ja muistakaa pitää nuorien ja ammattikorkeakoulun lippua ylhäällä.

(Tapio Huttula:)
Kiitoksia Jaakko Hyvönen näihin sanoihin, rohkaisun sanoihin on hienoa päättää tämä haastattelu. Kiitoksia, että tulit mukaan.

(Jaakko Hyvönen:)
Joo, kiitoksia. Oli oikein mukava keskustelu ja nautin tästä. Kiitoksia.

(Tapio Huttula:)
Hienoa, kiitoksia.